ज्ञान प्रबोधिनी
संस्कृत-संस्कृति-संशोधिका

पौरोहित्य विभाग
पुणे ५१४, सदाशिव पेठ, पुणे ४११०३०
दूरभाष : ०२०-२४२०७१४६/१४७
ई-पत्ता - santrika@jnanaprabodhini.org
संकेतस्थळ - www.jnanaprabodhini.org

ज्ञान प्रबोधिनीची प्रकाशने

१) व्यक्तिविकासासाठी विद्याव्रत भाग - १/२	प्रत्येकी १३०/-
२) कल्पक बनू या	१००/-
३) प्रतिभेच्या प्रांतातील प्रवास	७०/-
४) उजळती वाट	४०/-
५) गीता-गीताई	३०/-
६) आम्ही असे घडलो	१६०/-
७) स्वीकारशील स्वदेशी	५०/-
८) हरित संदेश	३०/-
९) सामाजिक जाणीव संवर्धन	१००/-
१०) आश्वासक पालकत्व	१००/-
११) Man Making Nuturing Abilities, Motivating the Able	२५०/-
१२) चित्ररूप ज्ञान प्रबोधिनी	७५/-
१३) अन् पारिजातक हसला!	१००/-
१४) राष्ट्रद्रष्टे विवेकानंद	१२०/-
१५) विवेकानंद - कन्या भगिनी निवेदिता	८०/-
१६) ज्ञान प्रबोधिनीचे संस्थापक डॉ. वि. वि. पेंडसे	१००/-
१७) Appa Pendse - The Man & The Mission	४०/-
१८) स्वतःला घडविण्यासाठी उपासना	३०/-
१९) Be Creative	१५०/-

संत्रिका प्रकाशने

संस्कृत साहित्याचा इतिहास - ७ भागांची पुस्तक माला - वाच. सुरुचि पांडे

१) भाग १ - वेद व वेदांगे	१३०/-
२) भाग २ - ब्राह्मणे - आरण्यके - उपनिषदे	९०/-
३) भाग ३ - रामायण, महाभारत आणि पुराणे	१००/-
४) भाग ४ - संस्कृत काव्य	८०/-
५) भाग ५ - दशरूपके	९०/-
६) भाग ६ - भारतीय तत्त्वज्ञान	१५०/-
७) भाग ७ - प्राचीन भारतीय विद्या	१५०/-
८) धर्मविधींच्या अंतरंगात - श्री. य.शं. लेले, सौ. प्रज्ञा जेरे-अंजळ	७०/-
९) भगिनी निवेदिता - एक चिंतन	७०/-
१०) इंजिनीअरिंग जॉमेट्री - डॉ. आर.पी. कुलकर्णी	१५०/-
११) ज्ञान प्रबोधिनी खंड - २	७५/-
१२) ज्ञान प्रबोधिनी खंड - ३	८०/-
१३) माताजी अरविंद काय म्हणाले - वाच. वि.वि. पेंडसे	३५/-
१४) हस्तायुर्वेद - वाच. अ.पां. देशपांडे, वाच. स.ब. गोगटे	१२५०/-
१५) गरुडपुराण - प्रा. शुभांगी देवरे - तांबट	४७५/-
१५) भूकंप - डॉ. व.शं. लेले, श्री. य.शं. लेले, प्रा. शुभांगी तांबट	१७५/-

धार्मिक विधींविषयी ज्ञा.प्र.ची भूमिका व सर्वसामान्य सूचना

१) प्रस्तावना

'संस्कार' या गोष्टीला हिंदू धर्मात, संस्कृतीत आणि जीवन पद्धतीत फार महत्त्व आहे. समाजात परस्परांमध्ये सौहार्दपूर्ण आणि नीतियुक्त संबंध निर्माण होण्यासाठी म्हणजेच समाजाची धारणा होण्यासाठी धर्म हे प्रभावी साधन असते. काळाच्या ओघात धार्मिक आचारात आलेल्या विकृती, अनिष्ट रूढी दूर करून कालानुरूप सदाचाराचे योग्य संकेत रूढ करणे आवश्यक असते हे लक्षात घेऊन संस्कारांमधील चिरंतन आशयाला धक्का न लावता त्याच्या पद्धतीत कालोचित बदल करून ज्ञान प्रबोधिनीने विविध पोथ्या तयार केल्या आहेत.

२) संस्कार-विधीसंबंधी ज्ञान प्रबोधिनीची भूमिका

२.१) स्थल, काल, वेदशाखा इ. विविध घटकांच्या भिन्नतेनुसार अनेक संस्कारांच्या विधीमध्ये अनेक प्रकारचे भेद निर्माण झाले आहेत. त्यामुळे संस्कारांच्या पद्धतीत कालोचित बदल करणे हे धर्मशास्त्रदृष्ट्या अयोग्य नाही, किंबहुना आवश्यक आहे.

२.२) संस्कारातील कर्मकांडापेक्षा त्यावेळी संस्कारस्थानी निर्माण केलेल्या वातावरणातील पावित्र्य, मांगल्य, स्वच्छता, शांतता, सद्भावना आणि श्रद्धा या गोष्टी अधिक महत्त्वाच्या आहेत.

२.३) संस्कार हे मंत्र किंवा श्लोकांचे अर्थ आणि विधींमागील उद्देश समजून करणे आवश्यक असते. त्यामुळे ज्ञा. प्र. पद्धतीच्या विधींमध्ये मंत्र इ. चे अर्थ दिले आहेत.

२.४) डामडौल करणे, अनावश्यक वेळ, वस्तू, पैसा वाया घालवणे इ. गोष्टी टाळण्याचा प्रयत्न केल्यास संस्काराचा मुख्य हेतू साध्य होण्यास मदत होते.

२.५) समाजातील कोणीही व्यक्ती जन्मावरून अथवा लिंगावरून श्रेष्ठ-कनिष्ठ ठरवणे योग्य नाही, त्यामुळे जन्माने अब्राह्मण असणाऱ्यांनाही तसेच स्त्रियांनासुद्धा समंत्र संस्कार करून घेण्याचा अथवा संस्काराचे पौरोहित्य करण्याचा अधिकार आहे.

२.६) तिथी, नक्षत्र, वेळ इ. बाबींमध्ये चांगला मुहूर्त शोधण्यापेक्षा सर्वांच्या सोयीने दिवस आणि वेळ निश्चित करणे धर्मशास्त्राच्या विरोधी नाही.

३) ज्ञा. प्र. ची भूमिका आणि शास्त्रार्थ

वर मांडलेली ज्ञा. प्र. ची भूमिका धर्मशास्त्रदृष्ट्या योग्य आहे का असा प्रश्न काहींच्या मनात

निर्माण होतो. त्या प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर या संक्षिप्त परिचयपत्रात देणे शक्य नाही. जिज्ञासूंनी त्यासाठी ज्ञा. प्र. च्या 'संत्रिका' विभागाने प्रकाशित केलेले 'धर्मविधींच्या अंतरंगात' हे पुस्तक पाहावे. ज्ञा. प्र. ची ही भूमिका गेल्या दोन-तीन शतकांमध्ये झालेल्या तत्त्वनिष्ठ परिवर्तनवादी चिकित्सक धर्मशास्त्रवेत्त्यांच्या विचारांवर आधारित आहे. उदा. स्वामी दयानंद, भारतरत्न पां. वा. काणे, तर्कसांख्यतीर्थ पंडित रघुनाथशास्त्री कोकजे, तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी इ.

४) ज्ञा. प्र.च्या संस्कार-पद्धतीची वैशिष्ट्ये

४.१) सार्थता - ज्ञा. प्र. चे पुरोहित विधीतील मंत्रांचे अर्थ सांगतात किंवा क्वचित् उपस्थितांपैकी काहींना वाचायला सांगतात.

४.२) सामूहिकता - उपस्थित सर्वांनी संस्कारविधीत सक्रिय सहभाग घेणे अपेक्षित असते.

४.३) शिस्तबद्धता - संपूर्ण कार्यक्रमाचे सुयोग्य नियोजन केलेले असणे, कार्यक्रम वेळेत सुरू करणे, उपस्थितांनी शिस्तीत व शांततेत पूर्ण विधीत सहभागी होणे इ. अपेक्षित असते.

४.४) समभाव - जात, लिंग, आर्थिक स्थिती इ. घटकांवर आधारित उच्चनीच किंवा श्रेष्ठ-कनिष्ठ भाव आणि वर्तन असू नये अशी अपेक्षा असते.

४.५) स्वयंपौरोहित्य स्वतः संस्कारविधी शिकून घेऊन स्वतःच्या कुटुंबातील संस्कारांचे पौरोहित्य स्वतः करणे. यासाठी प्रोत्साहन दिले जाते.

५) ज्ञानप्रबोधिनीचे पुरोहित

आपल्याकडे संस्कारासाठी येणारे पुरोहित प्रशिक्षित असतात. ज्ञा.प्र. मध्ये यासाठी एक वर्षाचा प्रशिक्षण वर्ग घेतला जातो यामध्ये सर्व समाज गटातील १८ वर्षापुढील स्त्री-पुरुष सहभागी होऊ शकतात. प्रशिक्षणार्थींनी परीक्षा दिल्यानंतर त्यातील निवडक सदस्यांना ज्ञा.प्र.चे अधिकृत पुरोहित म्हणून संस्थेची मान्यता मिळते. मंत्रांचे स्पष्ट उच्चार, योग्य आशय, परिवर्तनशील विचार व आर्थिक शुचिता पाळून पुरोहित संस्कार करतात. त्यांची नावे www.jnanaprabodhini.org या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत अन्यथा पत्रकावरील दुरभाष क्रमांकावर संपर्क करावा.

संपर्काची वेळ – स. ११ ते सं. ६ (सोमवार ते शनिवार).

यजमानांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

६) संस्काराची निश्चिती करताना

६.१) ज्ञान प्रबोधिनीच्या अधिकृत नसलेल्या व्यक्तींकडून ज्ञान प्रबोधिनीच्या पद्धतीने संस्कार झाल्यास त्याला ज्ञान प्रबोधिनी उत्तरदायी नाही. अधिकृत पुरोहितांची यादी ज्ञान प्रबोधिनी कार्यालयात उपलब्ध आहे. तसेच www.jnanaprabodhini.org/santrika या संकेतस्थळावर पाहता येईल.

६.२) आपल्याकडे संस्कारासाठी कोणते पुरोहित येणार याची निश्चिती संस्कारांपूर्वी करावी. पुरोहित निश्चित करताना स्त्री, पुरुष, जात इ. भेदभाव करू नये. ज्या पुरोहितांशी संपर्क होऊन संस्कार निश्चित केला असेल त्यांच्याकडूनच संस्कार करून घेणे आवश्यक आहे.

६.३) प्रत्येक संस्काराचे स्वतंत्र माहितीपत्रकही पुरोहितांकडून घ्यावे. त्यात त्या संस्काराची अधिक सविस्तर माहिती, साहित्याची यादी इ. असते. त्यातील माहिती नीट वाचावी. काही शंका असल्यास पुरोहितांकडून लगेचच निरसन करून घ्यावे.

६.४) यजमानांनी संस्कारापूर्वी ज्ञा. प्र प्रणीत पोथीचे नीट वाचन करावे. शक्य असल्यास 'धर्मविधींच्या अंतरंगात' हे पुस्तकही वाचावे.

६.५) पारंपरिक विधी आणि ज्ञा. प्र. प्रणीत विधी यात काही फरक आहेत **ज्ञा. प्र. ने छापलेल्या पोथ्यांच्या आधारे ज्ञा. प्र. प्रणीत विधी होतात.** दोन पद्धतींचे मिश्रण करण्याचा आग्रह कृपया करू नये. तशी इच्छा असल्यास वाच. मनीषा शेटे यांच्याशी यजमान व पुरोहित यांनी चर्चा करून निश्चिती करावी.

६.६) **संस्कारापूर्वी यजमानांनी पुरोहितांनी दिलेल्या लिंकवर आपली माहिती – नाव, पॅन, पत्ता, चलभाष, ई–मेल इ. भरून ऑनलाईन देणगी पाठवावी. देणगीची पावती मिळण्यासाठी ही माहिती आवश्यक आहे.**

६.७) संस्काराच्या वेळी प्रत्येक व्यक्तीकडे पोथी असणे उपयुक्त असते अपेक्षित उपस्थितीनुसार संस्काराच्या पोथ्या यजमानांनी स्वतःच्या जबाबदारीवर प्रबोधिनीतून न्याव्यात. अथवा पुरोहितांकडे अनामत रक्कम ठेवून त्यांच्याकडून पोथ्या घेण्यासंबंधी निश्चिती कार्यक्रम ठरवताना करावी. अनामत रक्कम परत करताना कार्यक्रमाच्या वेळी खराब झालेल्या पोथ्यांची रक्कम अनामत रकमेतून वळती केली जाते याची नोंद घ्यावी.

६.८) हिंदूकरण, पुनर्विवाह, आंतरधर्मीय विवाह, दत्तकविधान हे संस्कार करण्यापूर्वी आवश्यक कायदेशीर कागदपत्रे वाच. मनीषा शेटे यांना दाखवून संस्कारासाठी अनुमती घ्यावी.

७) प्रत्यक्ष संस्काराचे वेळी

७.१) संस्कारापूर्वी आवश्यक त्या सर्व साहित्याची जुळवाजुळव पुरोहित येण्यापूर्वी झालेली असावी. जे साहित्य उपलब्ध झालेले नसेल त्यासाठीची पर्यायी व्यवस्था पुरोहितांशी विधीपूर्वी दूरभाषवर २ दिवस आधी संपर्क करून ठेवलेली असावी.

७.२) संस्काराची जी वेळ निश्चित झाली असेल त्यावेळेचे काटेकोर पालन यजमान व पुरोहित यांनी करावे. आदल्या दिवशी पुरोहितांना दूरभाष करून पुनः खात्री करावी.

७.३) संस्कार-कार्यक्रमाच्या वेळी घरातील सर्व मंडळींचा संस्कारात सहभाग अपेक्षित आहे. अपवादात्मक स्थितीत जे सदस्य अन्य कामांमध्ये गुंतले असतील त्यांनीही शांतता व शिस्त पाळावी.

८) अन्य सूचना

८.१) परगावी संस्कार असल्यास काही वेळा पुरोहित आदल्या दिवशी यजमानांच्या घरी येतात; त्यावेळी त्यांची मुक्काम व भोजनाची सोय करणे अपेक्षित आहे.

८.२) पारंपरिक मुंजीऐवजी ज्ञा. प्र. मध्ये वय **वर्षे ८ ते १२ साठी उपनयन संस्कार आणि १३ ते १६ या वयोगटासाठी विद्याव्रत संस्कार अशा दोन वेगवेगळ्या पोथ्या तयार केल्या आहेत.** ह्यासंबंधीच्या स्वतंत्र माहितीपत्रकात अधिक तपशील आहेत.

८.३) पारंपरिक पद्धतीत उदकशांतीचा विधी हा श्राद्धविधीतील आवश्यक भाग मानला जातो. ज्ञा. प्र. पद्धतीत उदकशांतीऐवजी वेदपूजन विधी आहे; तसेच तो ऐच्छिक आहे. श्राद्ध आणि वेदपूजन यासंबंधीची स्वतंत्र माहितीपत्रके पाहून यजमानांनी त्यासंबंधीचा निर्णय करावा.

८.४) **संस्कारासंबंधी प्राथमिक सर्व चर्चा संबंधित पुरोहितांशीच कराव्यात. त्या व्यतिरिक्त पुरोहितांनी केलेल्या संस्काराविषयी काही प्रतिसाद/सूचना असल्यास अथवा आर्थिक बाबींसंदर्भात काही शंका असल्यास ०२०-२४२०७१८७ या दूरभाष क्रमांकावर दु. १२.३० ते ५.३० या वेळात वाच. मनीषा शेटे यांच्याशी संपर्क करावा.**

ज्ञान प्रबोधिनी (संत्रिका), धार्मिक संस्कार-विधी
आर्थिक बाबींसंबंधी यजमानांसाठी अन्य काही सूचना

९.१) पारंपरिक विधींपेक्षा वेगळ्या पद्धतीने केल्या जाणाऱ्या या धार्मिक संस्कार विधींसंबंधीची ज्ञा. प्र.ची भूमिका याच पत्रकात मुद्दा क्र. १ ते ४ मध्ये दिली आहे. ज्ञा. प्र. चे हे काम व इतर अनेक प्रकारची शैक्षणिक, सामाजिक इ. कामे यासाठी संस्थेला देणगी देऊ इच्छिणाऱ्यांचे स्वागत आहे. देणगीची पावती ई-मेल द्वारा पाठविली जाते. देणगी देताना फक्त दोन हजार पर्यंतची रक्कमच रोख स्वरूपात घेता येते. यापेक्षा अधिक रोख रक्कम दिल्यास दोन स्वतंत्र व्यक्तींच्या नावे पावती करावी लागते. देणगी देताना देणगीदाराचा पॅन देणे आवश्यक आहे. पुरोहितांना दिलेल्या दक्षिणेची पावती नसते. धनादेशाद्वारे देणगी द्यायची असल्यास Jnana Prabodhini (ज्ञान प्रबोधिनी) या नावाने द्यावी.

९.२) विवाह संस्कारासाठी दोन पुरोहितांनी येणे आवश्यक आहे. विवाह-संस्कारा व्यतिरिक्त अन्य संस्कारांसाठी दोन पुरोहित आल्यास, पा. क्र. ८ कोष्टकातील त्या संस्काराची, त्या त्या स्तंभानुसारची दक्षिणेची रक्कम दोन्ही पुरोहितांमध्ये वाटून द्यावी. विवाहाच्या दक्षिणेची स्तंभातील रक्कम प्रत्येक पुरोहिताला स्वतंत्र द्यायची आहे.

९.३) एकावेळी दोन बटु/बटु कन्या यांचे उपनयन एकत्र होणार असेल तर पुरोहिताला दिडपट दक्षिणा द्यावी.

९.३) पुरोहितांच्या दक्षिणेच्या रकमेत प्रवास खर्चाचा समावेश नाही. प्रवासाचा प्रत्यक्ष आलेला खर्च वेगळा द्यावा. पुण्यातही पुरोहितांचा येण्या-जाण्याचा खर्च अवश्य द्यावा. महाराष्ट्रात किंवा महाराष्ट्राबाहेर ५०० कि.मी पेक्षा अधिक अंतर असल्यास बरेचदा संस्कार + प्रवास मिळून पुरोहिताचा तीन दिवसांपेक्षा अधिक वेळ खर्च होतो. तेव्हा दक्षिणेची रक्कम वेगळी आकारली जाते. कृपया यासंबंधी विभागात चौकशी करावी.

संत्रिकेची माहिती

सन १९६२ मध्ये वा. विनायक विश्वनाथ तथा आप्पाजी पेंडसे यांनी ज्ञान प्रबोधिनीची स्थापना केली. शिक्षण, संशोधन, ग्रामविकसन, संघटन अशा बहुविध दिशांनी प्रबोधिनीचे कार्य विस्तारलेले आहे. संस्कृत-संस्कृति-संशोधिका म्हणजेच संत्रिका हा प्रबोधिनीचा एक महत्त्वाचा विभाग आहे. या विभागाच्या माध्यमातून संस्कृत व संस्कृति विषयक अभ्यास व संशोधनाचे काम चालते. संत्रिका विभागाचे समृद्ध ग्रंथालय असून त्यामध्ये वेद, पुराणे, संत-साहित्य, विविध कोष आणि रामायणावरील १९७७ पुस्तके आहेत. संत्रिकेच्या माध्यमातून १९९२ पासून पौरोहित्य प्रशिक्षण व संस्कार विधिंचे काम सुरू आहे. प्रशिक्षित पुरोहितांच्या माध्यमातून संस्काराद्वारे संत्रिका भारतभर व भारताबाहेरही पोहोचली आहे.

ൗ൬൹

दिनांक १ ऑगस्ट २०२४ पासून खालीलप्रमाणे देणगी व दक्षिणा लागू होतील.

संस्काराचे नाव	स्तंभ क्र.१	स्तंभ क्र.२	स्तंभ क्र.३	स्तंभ क्र.४	स्तंभ क्र.५	स्तंभ क्र.६	स्तंभ क्र.७	स्तंभ क्र.८
			दक्षिणा					
	संस्थेची देणगी ऐच्छिक कमीत कमी	पुणे शहर	पिंपरी चिंचवड	१२५ कि.मी. पर्यंत	२५० कि.मी. पर्यंत	महाराष्ट्रात ५०० कि.मी. पर्यंत	महाराष्ट्रात ५०० कि.मी.च्या पुढे	महाराष्ट्रा बाहेर भारतात
✲ **अ गट :** १) लक्ष्मीपूजन, २) नामकरण, ३) वटसावित्रीपूजा, ४) हरितालिका, ५) गणेशस्थापना, ६) देहदान, ७) दोहदपूर्ती (डोहाळेजेवण), ८) प्रपौत्रदर्शन	रु.३००/-	रु.५००/-	रु.७००/-	रु.९००/-	रु.१४००/-	रु.१८००/-	रु.२२००/-	रु.२४००/-
✲ **आ गट :** ९) सत्यनारायण पूजा, १०) मंगळागौर, ११) वर्षश्राद्ध, १२) दाहकर्म, १३) देहदान, १४) हिंदूकरण, १५) भूमिपूजन १६) गृहप्रवेश	रु.३००/-	रु.७००/-	रु.९००/-	रु.११००/-	रु.१५००/-	रु.२०००/-	रु.२४००/-	रु.२८००/-

संस्काराचे नाव	स्तंभ क्र.१	स्तंभ क्र.२	स्तंभ क्र.३	स्तंभ क्र.४	स्तंभ क्र.५	स्तंभ क्र.६	स्तंभ क्र.७	स्तंभ क्र.८
			दक्षिणा					
	संस्थेची देणगी ऐच्छिक कमीत कमी	पुणे शहर	पिंपरी चिंचवड	१२५ कि.मी. पर्यंत	२५० कि.मी. पर्यंत	महाराष्ट्रात ५०० कि.मी. पर्यंत	महाराष्ट्रात ५०० कि.मी.च्या पुढे	महाराष्ट्रा बाहेर भारतात
*** इ गट :** १७) श्राद्ध (मृत्यूनंतर १५ दिवसात), १८) वेदपूजन(उदकशांती), १९) महालय श्राद्ध	रु.५००/–	रु.१०००/–	रु.१२००/–	रु.१४००/–	रु.१६००/–	रु.२०००/–	रु.२४००/–	रु.२८००/–
२०) उपनयन २१) साखरपुडा,	रु.१०००/–	रु.१५००/–	रु.१७००/–	रु.२०००/–	रु.२३००/–	रु.२६००/–	रु.२९००/–	रु.३२००/–
२२) साठीशांती, एकाहत्तरी, पंचाहत्तरी २३) सहस्त्रचंद्रदर्शन शांती	रु.१०००/–	रु.१५००/–	रु.१७००/–	रु.२०००/–	रु.२३००/–	रु.२६००/–	रु.२९००/–	रु.३२००/–
२४) वास्तुशांती	रु.१५००/–	रु.१८००/–	रु.२०००/–	रु.२२००/–	रु.२५००/–	रु.२८००/–	रु.३१००/–	रु.३४००/–
२५) विवाह २६) विवाहदिनोत्सव	रु.३०००/–	रु.२५००/–	रु.३०००/–	रु.३५००/–	रु.४५००/–	रु.५५००/–	रु.६५००/–	रु.७५००/–

विशेष सूचना –

ज्ञान प्रबोधिनी पौराहित्य गटातर्फे ऑनलाइन संस्काराची सुविधा उपलब्ध आहे. त्यासाठी पुढीलप्रमाणे दक्षिणा/देणगी आकारली जाते. भारतात संस्कार ऑनलाईन असल्यास स्तंभ ५ प्रमाणे दक्षिणा व देणगी आकारली जाते. –

	पुरोहित दक्षिणा		संस्था देणगी
परदेशात –	पहाटे ५ ते दुपारी ४	स्तंभ ५	* अ, आ, ई गटातील संस्कार रु. १०००/–
भारतीय प्रमाण वेळे नुसार	दुपारी ४ ते रात्री ११	स्तंभ ६	उपनयन ते विवाह संस्कार रु. ५०००/–
	रात्री ११ ते पहाटे ५	स्तंभ ७	

यजमानांनी स्वेच्छेने याहून जास्त रकमेच्या देणग्या दिल्यास त्यांचे स्वागतच आहे.

परदेशातील देणगीसाठी द्यावयाच्या बँक खात्याबद्दल माहिती संत्रिका विभागातून मिळेल त्यासाठी santrika@jnanaprabodhini.org या ईमेलवर आपली पारपत्राची (Passport) प्रत नागरिकत्वाच्या पुराव्यासाठी मेल करावी.

ज्ञान प्रबोधिनी, संस्कृत संस्कृति संशोधिका (संत्रिका)			
पुणे पुरोहित यादी			
१	आठवले अश्विनी	९२८४३१३२०१/८८८८४७४५३९	हडपसर
२	ओक जान्हवी	९८२२९९२४०८	सदाशिव पेठ
३	करवडे माधुरी	७४९८६०२९८२/९८५००२०४४५	सिंहगड रोड
४	उपाध्य प्रमोद	९८९०१९२१६४/९८९०६४०२३४	कर्वेनगर
५	जोशी अशोक	९६६५०९५१९६	कोथरूड
६	खडकीकर नीला	९०९६८४६४६०/२४३०९५४६	पद्मावती
७	कुलकर्णी विद्याधर	९७६६६५०९१८	धनकवडी
८	घाटपांडे मीना	९४२२५०४०६०	शिवाजीनगर
९	घोलप प्राची	९५१८७१४३०५	वारजे
१०	जोशी शुभदा	९९२२४४६४६१	सदाशिव पेठ
११	जोशी अरुणा	९७६७३७६५३७/७९७२०२८३५०	कोंढवा
१२	कुलकर्णी स्वप्ना	९८६०८१२२२७	बाणेर
१३	ताडफळे जयश्री	९५०३४११२३१	धायरी फाटा
१४	देवचक्के कल्याणी	९८६०७४८१६६	धायरी फाटा
१५	देव प्रदीप	९६५७२७८९९२/२५३८१११३	पौड रोड
१६	धारवाडकर हरी	९६७३५४२७७९	कोथरूड
१७	गाडगीळ सुनीती	९८२२३३३९४५	साहित्य परिषद
१८	पटवे प्रकाश	९४२३५३३३१९	सिंहगड रोड
१९	पाठक अभिजित	९८२२९१७७९४/८६२६०५८०५८	पौड रोड
२०	पागे चंदा	७५०७३५४८९८	कर्वेनगर
२१	पुरंदरे विद्याश्री	९९६०४०८५९६	डहाणूकर कॉलोनी
२२	बापट नूतन	९४२३५०८५०५	सहकारनगर
२३	बापट सुजाता	९४२०४८१४९१	शुक्रवार पेठ
२४	बेटकर उर्मिला	९५२७४४७५८०/८६०५६९७६७५	धनकवडी
२५	मराठे विद्याधर	९७६४२५९२९२	बाणेर
२६	मोरे राजेंद्र	९८५०८९२७२४	सहकारनगर
२७	लिखिते सुरेखा	९४२२३३२३८३/२४४९५३८६	सदाशिव पेठ
२८	वाखले मीनल	८०५५८२१३३४	कर्वेनगर
२९	होळकर मीरा	९७६३८२६४७७	बिबवेवाडी
३०	संत मेधा	९४२३५७९९४२	सिंहगड रोड

मुंबई पुरोहित यादी			
	पुरोहिताचे नाव	**दूरभाष क्र.**	**निवास**
१	सुचेता वर्तक	९८१९२३७६६२	गोपालनगर डोंबिवली पूर्व
२	शमा पुणेकर	९५९४७४९६५७	मुलुंड, मुंबई
३	वंदना पाटील	९८३३१३९८४०	राजाजी रस्ता, डोंबिवली
४	स्मिता अटकेकर	९७०२२८४२३०	पेंडसे नगर, डोंबिवली
५	सुषमा सावंत	८१०८१४७८२६	डोंबिवली पश्चिम
६	वैजयंती चावरे	७०४५१२३८०८	ठाणे
७	हर्षदा बापट	८१०८७६९५८८	डोंबिवली पश्चिम
८	ऋता जोगळेकर	९८१९३२०२६५	डोंबिवली पश्चिम
९	स्नेहा गोगटे	८४३३५३३१२४	डोंबिवली पूर्व
१०	संध्या कुलकर्णी	९५९४३२६०६६	डोंबिवली पूर्व
११	माधुरी बेहेरे	९६१९९८७४८८	डोंबिवली पूर्व
१२	कल्पना गोखले	९९३००८२५८९	
१३	शोभा वझे	९१६७५३३५२३	